Programatični govor predsednika Ivana Jelačina

na plenarni seji Zbornice za TOI dne 8. januarja

S konstituiranjem zborničnega predsedništva, odsekov in stalnih odborov smo zaključili **prvi akt novoizvoljene zbornice.** Naloga današnje seje pa je, da damo zbornici **proračun,** ki je potreben za njeno redno gospodarstvo in njeno delo, da bo mogla biti zbornica kos vsem svojim številnim nalogam.

Tri velika polja dela spadajo v delokrog zbornice: **Zastopati, ščititi in pospeševati v okviru občnih koristi narodnega gospodarstva interese panog, ki so v zbornicah zastopane.** Naše gospodarstvo nima enotnih zbornic. Delojemalci imajo svoje posebne delavske zbornice, katerih delokrog se bistveno razlikuje od našega in za kmetijstvo, ki je v naši državi številčno najmočneje zastopano, se naj v kratkem ustanove posebne kmetijske zbornice, ki bodo imele podoben ustroj ko naša zbornica.

Slovenija za skupne zbornice

Poskušalo se je, da se edinstvo tudi naših zbornic razdvoji, da se številčno najmočnejša panoga, ki je obenem tudi danes najbolj potrebna zaščite, nege in pospeševanja, loči iz skupnih zbornic in zanjo osnujejo posebne **obrtniške zbornice.** Srečen sem, da lahko ugotovim, da smo baš Slovenci pokazali mnogo zrelosti pri presoji tega vprašanja, ki nam je bilo vsiljeno od drugod in da so **zadnje volitve zgovorno dokazale,** da obrtništvo Slovenije zna ceniti važnost in prednosti skupnih zbornic, ker se je v praktičnem delovanju naše institucije prepričalo, da mu naša zbornica popolnoma ustreza. O resničnosti tega se boste mogli posebno novi gospodje zbornični svetniki osebno prepričati v bodočem delovanju naše zbornice. — Za to mi je poroštvo že to, da vidim v Vaših vrstah znatno število starih znancev in desetletja v strokovnih organizacijah preizkušenih voditeljev, pobornikov stanovske zavesti ter prvoboriteljev za obrtniški napredek.

Apel novim zborničnim svetnikom

Poleg Vas starih znancev in sodelavcev pa vidim veliko število novih zborničnih svetnikov, ki vstopate letos prvič v našo najvišjo gospodarsko ustanovo. Naj mi bo dovoljeno, da ob pričetku našega dela naslovim na Vas par besed.

Predvsem pozdravljam nam dobrodošlo Vaše aktivno sodelovanje v želji, da čim intenzivneje podprete naše skupne napore. Znano Vam je, da je **prvenstvena naloga zbornice, da spremlja vse pojave gospodarskega življenja in ocenjuje njih učinek na gospodarstvo vse banovine ter da proučuje iz lastne pobude ali na zahtevo oblastev vsa vprašanja, ki se nanašajo na gospodarske panoge, ki so v zbornici zastopane.** V teh kratkih besedah je **obsežen ves konkreten in obširen program zborničnega dela.** To bo tem intenzivnejše, čim tesnejše bo Vaše sodelovanje z zborničnim uradom. **Vam pripada važna in častna, obenem pa tudi delikatna in odgovorna vloga zborničnih informatorjev in svetovalcev, ki jo bodete vršili vsak v svoji stroki in v svojem poslovnem okolišu v neposrednem stiku z interesenti in njihovimi krajevnimi organizacijami.**

Posebne potrebe slovenskega gospodarstva

Gospodarske razmere v vsem svetu in tudi pri nas so nestalne in spremenljive, kakor nikdar poprej. Ta situacija nalaga zbornici prav posebno potrebo, da goji in vzdržuje čim ožje stike z vsemi strokovnimi združenji in gospodarskimi organizacijami svojega področja. Ugotoviti moram, da so prizadevanja zbornice na tem polju rodila mnogo dobrega sadu, vendar naše naloge na tem polju še davno niso zaključene. Nestalnost prilik omogoča samo začasno in prehodno ureditev. Pomanjkanje vsake definitivnosti, ki je najbolj značilno za našo gospodarsko dobo, se zrcali v naši **gospodarski zakonodaji,** ki skuša biti z uredbami kos najtežjim zahtevam sedanjosti. Za zbornično poslovanje pomeni to, da niti enega gospodarskih vprašanj ne moremo takorekoč definitivno odstaviti z dnevnega reda. Vsa zahtevajo vztrajne pozornosti in neprestanega proučavanja.

Gospodarska struktura zborničnega področja se v mnogočem razlikuje od onega v drugih banovinah. **Socialna razvrstitev** je pri nas bolj komplicirana, pogoji za gospodarsko aktivnost z ozirom na standard življenja in stopinjo razvoja težji in reperkusije, ki jih izzivajo mnogi dogodki, občutimo močnejše kot v banovinah z enakomernejšo strukturo. Poleg tega nam obmejna lega, pomanjkanje ravne zveze z našim najbližjim domačim pristaniščem povzročajo še posebne komplikacije, ki jih drugi deli države ne poznajo. Vse to povzroča, da ima marsikatera zakonska odločba ali gospodarska uredba v naših krajih iz čisto stvarnih razlogov popolnoma drugačen gospodarski učinek, kakor v drugih zborničnih območjih. **Izenačenje gospodarske zakonodaje nas ponovno postavlja pred težkoče,** na katere poprej niti mislili nismo in pred nujno potrebo, da se prilagodimo zahtevam novega časa.

Zbornica je, braneč interese svojega področja, zelo često pri takih prilikah naletela na nerazumevanje. Naša opozorila in predlogi so bili mnogokrat sprejeti kot neumestna kritika, dasi se nikdar nismo spuščali v kritiko, ki nam ne pripada ali pa prehajali na polja, ki ne spadajo v naš delokrog. Verjetno je, da nas slične težkoče čakajo tudi v bodočem delu. Že zakonski načrti, ki se nahajajo pred uzakonitvijo, lahko povzročijo slične situacije. Mislim predvsem na trgovinski zakon, zadružni zakon, zakon o pooblaščenih inženirjih, zakon o cestnih fondih, na uredbo o minimalnih mezdah in na zakon o samoupravnih hranilnicah.

Zbornična pravila naznačujejo vprašanja, ki spadajo v prvenstveni delokrog stalnih zborničnih odsekov. Zbornično ustrojstvo pa omogoča, da vsak odsek lahko samostojno razpravlja o vprašanjih, ki zadevajo njegovo panogo. Imate obširno polje, da se udejstvujete, da stavite svoje praktično znanje in svoje izkušnje v službo našega gospodarstva. Ob strokovnjaški pomoči zborničnega urada sem vedno doslej **usmerjal zbornično delovanje v praktične smer, da nudi čim izdatnejšo pomoč, čim promptnejše in čim bolj izčrpne informacije svojim interesentom,** da z uspešnimi intervencijami uravna težkoče in odstrani neprilike, ki se tako pogosto pojavljajo v dnevnem poslovanju. To želim storiti z Vašo pomočjo in sodelovanjem v bodoče v še povečanem obsegu.

V 86 letih zborničnega poslovanja smo dali dovolj dokazov, da pri pametnih in razsodnih gospodarjih **prevladuje vedno uvidevnost,** smisel za skupno obrambo in interes za združevanje, da skupno dosežemo cilje, ki jih ločeni, razdvojeni ne moremo nikdar osvojiti. Smelo lahko trdim, da niso stvarne, marveč po večini osebne pobude, ako se ustvarjajo ovire in nasprotstva in ako se zavzema v gospodarskih vprašanjih intransigentno stališče. **Zbornični odseki morajo imeti vedno pred očmi skupen interes splošnega gospodarstva in potrebo povzdige blagostanja ter medsebojne povezanost vseh gospodarskih panog.** Medsebojno izigravanje stanov, iskanje interesnih nasprotstev, stanovsko izdvajanje in izoliranje bi pomenilo, da važna doba sedanje kritične faze preosnavljanja vseh oblik gospodarske podjetnosti in delavnosti ni našla ljudi, ki bi bili kos nalogam današnjosti.

Na današnje gospodarske razmere ne gledajo vsi enotno. So, ki trdijo, da je kriza premagana in da se nahajamo že v polnem novem poletu gospodarske konjunkture. So drugi — nezaupljivi, ki nočejo še prav verjeti varljivim videzom izboljšanja in napovedujejo še dolga leta križev in težav. Kakšno je naše mnenje?

Da odgovorim na to vprašanje, moram predvsem ugotoviti, **da** ravnokar objavljena uradna statistika zbornice kaže, da je tudi v preteklem letu **število obratov nazadovalo.** Ni moj namen, **da bi se** spuščal v podrobnejše razmotrivanje tega pojava, ki **je v polnem** nasprotstvu s pojavi na **območjih** drugih zbornic, kjer število obratov rapidno narašča. Že ta različnost nam veleva previdnost. Statistika nam torej ne more potrditi, da bi bil preokret nastal v polnem obsegu. Slika je po panogah in po strokah zelo različna in neenotna. Kjer opažamo trenutna izboljšanja, kažejo obenem mnogi svarilni znaki, da najbrž ta ne bodo dolgotrajna.

To velja predvsem

za zunanjo trgovino,

ki se je povečala, novo usmerila in vzbuja lahkoverne upe. Toda pretrpke so izkušnje preteklega leta, da bi smeli upati v trajnost te konjunkture. Predobro vemo, da je izzvana zbog ogromnega oboroževanja, za katero se trošijo vedno nove milijarde nacionalnih rezerv.

Dejstvo je, da se je obseg naše zunanje trgovine povečal in promet poživil — toda ne smemo pozabiti, koliki del izvoza je v **kliringu** izpostavljen dnevnim presenečenjem ter je v vedni nevarnosti, da zamrzne. Že danes ima naše gospodarstvo poleg vse kreditne mizerije doma, še stomilijonske terjatve zamrzle v inozemstvu. Tudi je še efekt sedanjega izvoza za naš nacionalni dohodek zelo dvomljiv, ker inozemstvo strogo kontrolira ceno uvaženega blaga.

Optimisti smatrajo, da se bo letošnje leto **naš nacionalni dohodek** dvignil za kakih šest milijard dinarjev in na tem gradijo svoje račune glede javnih dajatev in bre-

Proračunska seja Zbornice

Debata